

ogfaa hvorledes Statskassens Stilling i saa Henseende vilde have Udsigt til at blive. Jeg vilde ikke — da jeg jo aldeles ikke kjender de derværende Forhold — være fremkommen med dette Spørgsmaal, naar der ikke var stillet en indtrængende Anmodning derom til mig af Mænd, som jeg er vis paa ere kjendte med Forholdene der, og som ikke have Leilighed til selv at faae fremført et Spørgsmaal til Regeringen i saa Henseende.

Offersø: Den høitærede Justitsminister udtalte under denne Sags 3die Behandling i Landsthinget, at det fremgik af dette Lovforslags Tankegang, at man erkjendte, at der skete en Forandring i det bestaaende Retsforhold ved dette Lovforslag. Dette synes ganske vist at være saa, naar man seer hen til Ordene i Lovforslaget, nemlig Ordene „forandres derhen“, men i Virkeligheden er det ikke Færingernes Mening, at der ved dette Lovforslag skal gøres nogen Forandring i Forordningen af 1691, idet de paastaae, at det, der søges opnaaet ved dette Lovforslag, er at føre Tilstanden tilbage til de Forhold, som dengang eksisterede. De mene, at der er sket et Slags Overgreb ved den Fortolkning, som er gjort gjældende i Ministeriets Skrivelse af 1854. Det har nemlig fra den allerældste Tid været et Vnske hos Befolkningen paa Færserne som overalt i hele Norden at bevare Fordegods i Familien. Vi have saaledes med Hensyn til det private Fordegods haft Odelkret, saa at, selv om en Mand folgte sin Jord, kunde Familien inden en vis Tids Forløb kjøbe den igjen, og det er først i den senere Tid, at denne Ret er hævet, navnlig af den Grund, at den lagde Bankelegheder i Veien for Omsætningen af det private Fordegods i Handel og Wandel. Eigesom Loven saaledes gennem Odelkretten værnede om Bevarelsen af det private Fordegods i Familien, saaledes har den ved Loven af 1691 værnnet om Fæstegodsets Bevarelse i Familien. Dette Forhold har vistnok eksisteret i den allerældste Tid, endog inden 1691, og siden ind i dette Aarhundrede, saaledes at Fæstet gik fra Fader til Søn, saa at det altsaa blev et Slags Arvafæste, og selv om Enken giftede

sig igjen, var det hendes første Mand's Søn, som fik Fæstet. Lovgiveren har maaffee ikke tænkt sig, at Enken giftede sig igjen og ialfald forudsat, at Fæstefonens anden Mand skulde være et Slags Bærg for den førstafdøde Mand's Søn, indtil han kom til Skjelsaar og Alder. I Begyndelsen af dette Aarhundrede kom det i Brug, at der, naar Enken giftede sig igjen, i Fæstebrevet toges et Forbehold for den førstafdøde Fæsters Søn, og dette bestod indtil 1852; men da paa den Tid en Enke skulde gifte sig igjen og ønskede dette Forbehold, hvorpaa den anden Mand gik ind, og denne begav sig hen til Landsfogden for at faae det indført i Fæstebrevet, blev dette nægtet ham, idet der blev sagt, at det var imod Loven. Det er altsaa en eller anden Embedsmand, som først har fundet paa denne Fortolkning, som jeg anseer for feilagtig, men som Ministeriet i 1854 har godkjendt og derved herøvet os vor gamle Ret til at bevare Godset i Familien. Nu ønsker man ved denne Lov at faae det gamle Forhold etableret igjen, og naar det hedder, at Forholdet „forandres derhen“, saa er det en feil Tankegang, som gjør sig gjældende, idet man ikke tænker paa Forordningen af 1691, men paa Ministeriets Skrivelse af 1854, som har villet fortolke Forordningen, og derved bragt Forandring dert. Man ønsker altsaa at gjøre en Forandring i Forordningen og at vende tilbage til det Gamle, og det er efter min Mening saa langt fra, at man ved dette Skridt vil gjøre nogensomhelst Uret mod Nogen, at man tværtimod gjør Ret, idet den ældste Fæsters Søn, som er voret op i Tanken om, at han skulde have Fæstet, ellers, naar Moderen gifter sig igjen og faaer andre Sønner, vil miste det Haab, som han vist havde med Rette om, at Fæstet vilde blive i Familien. Man kan jo ogsaa tænke sig, at den anden Fæster døer, og at Enken gifter sig 3die Gang, saa vil den anden Fæsters Søn jo ogsaa efter den nye Fortolkning kunne herøves den Ret, som den tillægger ham. Jeg troer ikke, at man vilde have gjort Uret mod Nogen, dersom man havde antaget det principale Forslag, som blev stillet i Landsthinget ved Lovens 3die Behandling, og jeg